

ส่วนที่ 1

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

คำขวัญประจำตำบล

“ ตำบลบ้านแมตถิ่นอีสาน	อาหารอุดม
ปลาร้าปลาสามขึ้นชื่อ	เลื่องลือน้ำใจ
ไหลเรือไฟสำราญ	เล่าขานหินลาดถ้ำ
ตำนานเก่าแก่	ล่องแพเกาะภูดิน”

1. ด้านกายภาพ

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

ตำบลบ้านแมต “บ้านแมต” ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบมีลำห้วยไหลผ่าน คือ ห้วยแกลง ห้วยแท่น ห้วยขาม และห้วยโคต อยู่ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานีไปทางทิศใต้ประมาณ 105 กิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอบุญศรีไปทางทิศเหนือ ประมาณ 15 กิโลเมตร ตำบลบ้านแมต แต่ก่อนพื้นที่ทั้งตำบลขึ้นกับตำบลคอแลนก่อนแยกออกมาเป็นตำบลนาโพธิ์ หมู่ที่ 3 และเมื่อปี พ.ศ. 2530 ได้แยกออกเป็นตำบลบ้านแมตมีการพัฒนามาตามลำดับ ประกอบกับพื้นที่ดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์ จึงมีคนเริ่มเข้ามาอยู่อาศัยเพื่อทำมาหากินและตั้งเป็นชุมชนมากขึ้น และมีเส้นทางเกวียนที่ใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปมาระหว่างอำเภอบุญศรีกับชุมชนและมีต้นไม้ชนิดหนึ่งมีลักษณะเป็นทรงพุ่มขึ้นอยู่จำนวนมาก ชื่อว่า “ต้นแมต” จึงมีคนพูดกันติดปากว่า “บ้านแมต” และเมื่อมีการจัดระเบียบการปกครองท้องถิ่น จึงได้รวบรวมเอาหมู่บ้านต่าง ๆ ขึ้นเป็นตำบล “บ้านแมต” ในปัจจุบันโดยใช้ชื่อตำบลจากบ้านแมต หมู่ที่ 4

ตำบลบ้านแมต เป็นตำบลหนึ่งใน 8 ตำบลของอำเภอบุญศรี ซึ่งแยกออกจากตำบลนาโพธิ์ และได้รับการประกาศจากกระทรวงมหาดไทยแยกเขตการปกครองเป็นตำบลบ้านแมต มีผลเมื่อปี พ.ศ. 2530 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ตั้งและเปลี่ยนแปลงเขตตำบลในท้องที่ อำเภอบุญศรี จังหวัดอุบลราชธานี เดิมมี 8 หมู่บ้าน และเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลง ปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน และสภาตำบลบ้านแมตได้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแมต ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 113 หน้า 218 ลำดับที่ 2136 ตอนที่ 9 ง 30 มกราคม 2539) ประกาศ ณ วันที่ 19 มกราคม 2539 มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด 60วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแมต ตั้งอยู่ที่บ้านบกเจริญ หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านแมต อำเภอบุญศรี จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานีไปทางทิศใต้ประมาณ 105 กิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอบุญศรีไปทางทิศเหนือ ประมาณ 15 กิโลเมตร และมีเนื้อที่ทั้งหมด 96 ตารางกิโลเมตรหรือ ประมาณ 60,000 ไร่

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อด้านนาโพธิ์ อำเภอบุญศรี และตำบลโนนกาหลง อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี
ทิศใต้	ติดต่อด้านหนองสะโน อำเภอบุญศรี จังหวัดอุบลราชธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อด้านคอแลน และเขื่อนสิรินธร อำเภอบุญศรี จังหวัดอุบลราชธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อด้านนาโพธิ์ อำเภอบุญศรี จังหวัดอุบลราชธานี

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศตำบลบ้านแมต โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบมีลำห้วยไหลผ่าน คือ ห้วยแกลง ห้วยแท่น ห้วยขาม และห้วยโคต มีถนนสายหลักของตำบล คือ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 7212 (สายบุญตริก – พิบูลมังสาหาร) โดยผ่านหมู่ที่ 3 บ้านนาแคน หมู่ที่ 2 บ้านบกเจริญ หมู่ที่ 4 บ้านแมต และหมู่ที่ 6 บ้านหนองขามใหญ่ ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานีไปทางทิศใต้ประมาณ 105 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากอำเภอบุญตริกไปทางทิศเหนือ ประมาณ 15 กิโลเมตร

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแมต อยู่ในเขตจังหวัดอุบลราชธานีจัดอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบ Tropical Savanha : “Aw” ตามระบบจำแนกประเภท ภูมิอากาศของ Koppen คือมีช่วงความแตกต่างของฤดูฝนและฤดูแล้งอย่างชัดเจนมีช่วงกลางวันยาวในฤดูร้อนและมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงตลอดปีอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (มรสุมฤดูหนาวและฤดูแล้ง) และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (มรสุมฤดูร้อนและฤดูฝน)

ลักษณะฤดูกาลโดยปกติตามมาตรฐานภูมิศาสตร์สากลจะมีเพียงฤดูเดียว คือ ฤดูร้อน ทั้งร้อนชื้นและร้อนแห้งแล้ง แต่ถ้าจำแนกตามภูมิศาสตร์ของภูมิภาค สามารถแบ่งได้ 3 ฤดูกาล ดังนี้

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมไปจนถึงกลางเดือนตุลาคมและมักปรากฏเสมอว่าฝนทิ้งช่วงในเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม แต่ระยะทิ้งช่วงจะไม่เหมือนกันในแต่ละปีซึ่งในช่วงปลายฤดูฝนมักจะมีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านหรือเข้าใกล้ ทำให้มีฝนตกชุกและบางปีอาจเกิดภาวะน้ำท่วม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยอุณหภูมิจะลดลง ตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคมเป็นต้นไปและจะหนาวมากในช่วงปลายเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศจะเริ่มร้อนขึ้นตามลำดับและอาจมีฝนตกบ้างเป็นบางวันแต่ปริมาณไม่มากนักไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก ในฤดูนี้มักจะมีพายุฤดูร้อนเกิดขึ้น ทำให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรง (ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี)

1.4 ลักษณะของดิน

ลักษณะดินตำบลบ้านแมต โดยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย

2. ด้านการเมือง การปกครอง

2.1 เขตการปกครอง

ตำบลบ้านแมตมีเนื้อที่ทั้งหมด 96 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 60,000 ไร่ เขตการปกครอง ตำบลบ้านแมต แบ่งการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1	บ้านหาดทรายคุณ	ผู้ปกครอง	นายพิชัย	อัมคำ	กำนัน
หมู่ที่ 2	บ้านบกเจริญ	ผู้ปกครอง	นายคำफलาน	ศรีชะ	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 3	บ้านนาแคน	ผู้ปกครอง	นายนารี	วาที	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 4	บ้านแมต	ผู้ปกครอง	นายคำศรี	วงศ์ด้วง	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 5	บ้านโนนสมบูรณ์	ผู้ปกครอง	นายเพียร	วงษาไชย	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 6	บ้านหนองขามใหญ่	ผู้ปกครอง	นายกรุงสมัย	จันทะเกษ	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 7	บ้านโนนกาหลงน้อย	ผู้ปกครอง	นายบรียง	พันธ์ศรี	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 8	บ้านหาดใต้	ผู้ปกครอง	นางสุวรรณณี	เรือนเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 9	บ้านหาดใหม่พัฒนา	ผู้ปกครอง	นายอุทิศ	ปัญญา	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 10	บ้านนาแคนพัฒนา	ผู้ปกครอง	นายมีชัย	พรมวงศ์	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 11	บ้านหาดเหนือ	ผู้ปกครอง	นายจงมี	ทีอุทิศ	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 12	บ้านดอนโจด	ผู้ปกครอง	นางเรณู	จันทะเกษ	ผู้ใหญ่บ้าน

2.2 การเลือกตั้ง

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 กำหนดให้มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 1 คน

3. ประชากร

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร ข้อมูลเปรียบเทียบย้อนหลัง 4 ปี

ปี พ.ศ.		2565	2564	2563	2562
จำนวนประชากร (คน)	ชาย	4,377	4,348	4,326	4,327
	หญิง	4,219	4,194	4,155	4,150
	รวม	8,596	8,542	8,481	8,477

จากตารางสรุปได้ว่า จำนวนประชากรในตำบลบ้านแมตมีแนวโน้มลดลง ซึ่งเกิดจากจำนวนประชากรแต่ละรุ่นอายุจะเปลี่ยนไปแต่ละปีตามองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงประชากร 3 ด้าน อันได้แก่ การเกิด การตาย และการย้ายถิ่น เมื่อเวลาผ่านไปในแต่ละปี ประชากรแต่ละรุ่นอายุจะลดลงไปเพราะมีการตาย และเพิ่มขึ้นเพราะมีการเกิด นอกจากนั้นหากมีการย้ายเข้า ประชากรจะเพิ่มขึ้น และหากมีการย้ายออก ประชากรก็จะลดลง

3.2 ช่วงอายุและจำนวนประชากร

แยกตามช่วงอายุ (ปี) เฉพาะผู้มีสัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

	หญิง	ชาย	หมายเหตุ
จำนวนประชากรเยาวชน	947 คน	986 คน	อายุต่ำกว่า 18 ปี
จำนวนประชากร	2,712 คน	2,868 คน	อายุ 18-60 ปี
จำนวนประชากรผู้สูงอายุ	560 คน	523 คน	อายุมากกว่า 60 ปี
รวม	4,219 คน	4,377 คน	ทั้งสิ้น 8,596 คน

(ที่มา : ระบบสถิติข้อมูลทางการทะเบียน ณ วันที่ 26 มิถุนายน 2566)

3.3 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ข้อมูลเปรียบเทียบย้อนหลัง 3 ปี

ปี พ.ศ.	2565	2564	2562	2562
รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี		61,106.72	-	45,739.57
รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน		16,498.79	-	12,342.68

(ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.))

4. สภาพทางสังคม

4.1 การศึกษา

ในปัจจุบันการศึกษาภาคบังคับได้ขยายไปสู่ชนบทอย่างครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ส่วนด้าน การศึกษานอกระบบโรงเรียนได้จัดสร้างเสริมการศึกษาผู้ใหญ่แบบต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น พื้นที่ตำบลบ้านแมต มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 5 แห่ง ดังนี้

ตารางสรุปจำนวนนักเรียนโรงเรียน (สพฐ.) เขต 5 ในเขตพื้นที่ อบต.บ้านแมต

ที่	โรงเรียน	จำนวน นักเรียน (ชาย)	จำนวน นักเรียน (หญิง)	รวมทั้งสิ้น (คน)	ผู้อำนวยการโรงเรียน
1	บ้านหาดทรายคุณ	161	144	305	นายอำพร ผาดโผน
2	บ้านนาแคน	76	68	144	นายทัศนพงศ์ โคพะนา
3	บ้านแมต	61	52	113	นายชัยยา แสนวงษ์
4	บ้านโนนกาหลงน้อย	44	46	90	นางบุณฑริกกา ขวัญยืน
5	บ้านดอนโจด	42	32	74	นายชัยสิทธิ์ พรหมวงศ์
	รวม	384	342	726	

ข้อมูล ณ 31 มกราคม 2564

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแมต มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 ศูนย์ และโรงเรียนอนุบาล องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแมต ดังนี้

ตารางสรุปจำนวนนักเรียน ศพด. ในเขตพื้นที่ อบต.บ้านแมต

ที่	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน นักเรียน (ชาย)	จำนวน นักเรียน (หญิง)	รวมทั้งสิ้น	หัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก
1	บ้านหาดทรายคุณ	11	19	30	นางราตรี แก่นการ
2	บ้านโนนสมบูรณ์	16	12	28	นางพิศสมัย กัญยามา
3	บ้านแมต	15	12	27	นางดาววิไล คำพีระ
	รวม	42	43	85	

ที่	โรงเรียนอนุบาล	จำนวน นักเรียน (ชาย)	จำนวน นักเรียน (หญิง)	รวมทั้งสิ้น	หัวหน้าสถานศึกษา
1	อบต.บ้านแมต	35	37	72	นายชัยภัทร บุญล้อม
	รวม	35	37	72	

(ข้อมูล ณ 31 มกราคม 2564)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลบ้านแมต มีนักเรียนที่เข้าเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 153 คน โดยมี นางสาวพรธีรา ลำพันธ์ เป็นครูประจำศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลบ้านแมต

ตารางแสดงจำนวนนักเรียนประจำศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลบ้านแมต

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียนชาย	จำนวนนักเรียนหญิง	รวมทั้งสิ้น
ประถมศึกษา	-	-	-
มัธยมศึกษาตอนต้น	28	21	49
มัธยมศึกษาตอนปลาย	62	42	104

ข้อมูล ณ 31 มกราคม 2564

4.2 สาธารณสุข

4.2.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแมต จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่บ้านหนองขามใหญ่ หมู่ที่ 6 มีบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานพยาบาล ดังนี้

1. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแมต
2. พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ จำนวน 1 คน
3. พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 1 คน
4. นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ จำนวน 1 คน
5. นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ จำนวน 1 คน
6. เจ้าพนักงานทันตกรรมสาธารณสุขปฏิบัติการ จำนวน 1 คน
7. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 155 คน

4.2.2 ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (1669) มีพนักงานปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 6 คน

4.3 อาชญากรรม ไม่มีอาชญากรรมในพื้นที่

4.4 ยาเสพติด

ผู้ติดยาเสพติดในเขตตำบลบ้านแมต	จำนวน - คน	แยกเป็น
- ผู้ได้รับการบำบัด (สถานีอนามัยบ้านแมต)	จำนวน - คน	
- ผู้มีรายชื่อแต่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวแล้ว	จำนวน - คน	

4.5 การสังคมสงเคราะห์

ประเภทเบี่ยงชีพ	ผู้สูงอายุ	ผู้พิการ	ผู้ป่วยเอดส์
จำนวน (คน)	1,180	240	12
รวม	1,180	240	12

ข้อมูล ณ วันที่ 18 เมษายน 2565

5. ระบบบริการพื้นฐาน

5.1 การคมนาคมขนส่ง

ทางรถยนต์ การคมนาคมขนส่งทางรถยนต์สามารถใช้เส้นทางโดยทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และถนนท้องถิ่นเป็นเส้นทางติดต่อภายในตำบลบ้านแมต ได้อย่างสะดวกสบาย มีรถยนต์โดยสารประจำทางให้บริการ โดยมีระยะทางจากจังหวัดอุบลราชธานีถึงตำบลบ้านแมต ระยะทางประมาณ 105 กิโลเมตร

5.2 การไฟฟ้า

ตำบลบ้านแมต เป็นชุมชนชนบทระบบการไฟฟ้าขยายทั่วถึงทั้งตำบล ประชากรมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือนทำให้ประชาชนมีสิ่งอำนวยความสะดวก คือมีเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ เกือบครบทุกครัวเรือน

5.3 การประปา

ตำบลบ้านแมต มีประปาผิวดินขนาดกลาง และระบบประปาหมู่บ้าน ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการบริการด้านการประปาจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแมต ดังนี้

หมู่ที่	บ้าน	สถานที่ตั้ง	บ่อ (นิ้ว)	ลึก (ม.)	ซึมเมิส	พิกัดที่ตั้ง
1	บ้านหาดทรายคุณ	วัดหาดทรายคุณ	6	60	1 Hp	E0538186 N1647352
2	บ้านบกเจริญ	ศาลาประชาคม(บ่อเดิม)	6	42	1 Hp	
		ศาลาประชาคม(บ่อใหม่)	6	45	1 Hp	E0534510 N1642277
		คุ่มหนองสองห้อง	6	62	1 Hp	
3	บ้านนาแคน	ในวัดนาแคน(1)	6	42	1.5 Hp	E0534848 N1643486
		ในวัดนาแคน(2)	6	38		
		คุ่มหนองโดน	6	35	1.5 Hp	E0537064 N1642823
4	บ้านแมต	ในวัดบ้านแมต	6	30	1 Hp	E0534725 N1640628
5	บ้านโนนสมบูรณ์	ในวัดบ้านโนนสมบูรณ์	6	40	1 Hp	E0536307 N1650376
		บ้านขาด	6	40	1 Hp	E0536539 N1650265
		คุ่มพ้อเม้ง	6	60	1 Hp	
6	บ้านหนองขามใหญ่	หน้าวัดป่าหนองขาม	6	60	1.5 Hp	E0534718 N1639547
		กลางบ้านหนองขาม	6	20	1 Hp	
7	บ้านโนนกาหลงน้อย	ศาลาประชาคม	6	58	1 Hp	
8	บ้านหาดใต้	ข้างอนามัย	6	38	1 Hp	E0537900 N1646935
		สามแยกกลางบ้าน	6	45	1 Hp	E0538015 N1646874
9	บ้านหาดใหม่พัฒนา	โรงเรียนบ้านหาดทรายคุณ	6	64	1 Hp	E0538028 N1647284
		ในหมู่บ้าน	6	24	1 Hp	E0538035 N1647381
10	บ้านนาแคนพัฒนา	ทางไปชุมคำ	6	32	1.5 Hp	E0543371 N1646947
11	บ้านหาดเหนือ	ศาลาประชาคม	6	60	1 Hp	E0538339 N1647352
		ศาลาประชาคม(บ่อใน)	6	40	1 Hp	
		คุ่มดอนจัว	6	63	1.5 Hp	E0541213 N1649178
12	บ้านดอนโจด	โรงเรียนบ้านดอนโจด	6	68	1 Hp	E0541028 N1646212
		วัดดอนโจด	6	60	1 Hp	

5.4 โทรศัพท

พื้นที่ตำบลบ้านแมดไม่มีตู้โทรศัพท์สาธารณะ

5.5 ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์

พื้นที่ตำบลบ้านแมดไม่มีที่ทำการไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่งและวัสดุ ครุภัณฑ์

6. ระบบเศรษฐกิจ

6.1 การเกษตร

ชุดดินของตำบลบ้านแมด ประกอบไปด้วยดิน 8 หน่วยดินดังนี้

หน่วยดินที่	ลักษณะดิน
40,d, cd	เป็นดินที่ไม่ค่อยมีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าว เนื่องจากสภาพพื้นที่อยู่สูงกักเก็บน้ำไม่ได้ แต่ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ เช่นข้าว เลี้ยงสัตว์ ฝรั่ง ถั่วลิสง ปอแก้วมันสำปะหลัง และพุงหญ้าเลี้ยงสัตว์
25	เป็นดินที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าว แต่เนื้อดินเป็นดินทรายต้องเพิ่มปุ๋ย และปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุ
22,d,	เป็นดินที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าว แต่ต้องเพิ่มปุ๋ย
44 d,c	เป็นดินที่ไม่ค่อยมีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าว เนื่องจากดินเป็นดินทรายกักเก็บน้ำไม่อยู่ แต่มีความเหมาะสมต่อการปลูกสับปะรด พุงหญ้า ยูคาลิปตัส
18	เป็นดินที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าว แต่ต้องเพิ่มผลผลิตในการใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
7	เป็นดินที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว
25/56	เป็นดินที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวบางพื้นที่ แต่พื้นที่บางส่วนไม่เหมาะสมกับการทำนา เพราะดินขังน้ำไม่อยู่เพราะดินเป็นกรดจัด
22	เป็นดินที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าว แต่ต้องใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีเพิ่มผลผลิต เนื่องจากดินขาดความอุดมสมบูรณ์

พื้นที่และการใช้ประโยชน์ในตำบลบ้านแมด

พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)				พื้นที่หมู่บ้าน (ไร่)			พื้นที่ถือครองการเกษตร (ไร่)			พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)			
พื้นที่ป่า ไม้	พื้นที่ทำ การ เกษตร	พื้นที่อยู่ อาศัย	พื้นที่ แหล่งน้ำ สาธารณะ	พื้นที่ ทั้งหมด	พื้นที่ทำ การ เกษตร	พื้นที่ อาศัย	พื้นที่นา	พื้นที่ไร่	พื้นที่สวน	ทำนา	ทำไร่	พื้นที่ ทำสวน	พื้นที่ ปลูก พืชผัก
2,246	44,780	1,039	6,438	63,953	44,780	1,039	44,243	200	337	44,243	200	300	37

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุณฑริก

6.2 การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

ที่	ชื่อกลุ่ม	สถานที่ตั้ง	ประธานกลุ่ม
1	กลุ่มแม่บ้านพัฒนาสตรี	14 หมู่ที่ 2	นางสมปอง ศรีอาจ
2	กลุ่มสตรีงานฝีมือ	187 หมู่ที่ 3	นางสาวธันวพร ศรีพุด
3	กลุ่มสตรีจักสาน	13 หมู่ที่ 4	นางเยาวธิดา คำลุน
4	กลุ่มหัตถกรรมจักสานการเกษตร	85/2 หมู่ที่ 1	นายสมศรี พงษาวดาร
5	กลุ่มเสื่อพันบ้านนาแคน	114 หมู่ 3	นางคำพันธ์ กรุณา
6	กลุ่มปลาส้มแปรรูป	114 หมู่ 3	นางคำพันธ์ กรุณา
7	กลุ่มทอผ้านาแคนพัฒนา	78 หมู่ 10	นายบุญยัง พรโสม

ที่มา : งานพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านแมต

6.3 การประมง

การทำประมงในพื้นที่ตำบลบ้านแมต เป็นการทำประมงขนาดเล็กเป็นอาชีพเสริมหลังจากว่างเว้นจากฤดูกาลทำนา

7. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

7.1 การนับถือศาสนา

ประชาชนตำบลบ้านแมตส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ โดยมีศาสนสถาน จำนวน 13 แห่ง ดังนี้

1. วัดคูหาสวรรค์	ตั้งอยู่ที่ บ้านหาดทรายคุณ	หมู่ที่ 1
2. สำนักสงฆ์ดอนงัว	ตั้งอยู่ที่ บ้านดอนงัว	หมู่ที่ 1
3. สำนักสงฆ์ดอนโจด	ตั้งอยู่ที่ บ้านดอนโจด	หมู่ที่ 1
4. สำนักสงฆ์บกเจริญ	ตั้งอยู่ที่ บ้านบกเจริญ	หมู่ที่ 2
5. วัดเขมาราม	ตั้งอยู่ที่ บ้านนาแคน	หมู่ที่ 3
6. สำนักสงฆ์หนองโดน	ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองโดน	หมู่ที่ 3
7. วัดเมตตาราม	ตั้งอยู่ที่ บ้านแมต	หมู่ที่ 4
8. วัดอโศการาม	ตั้งอยู่ที่ บ้านโนนสมบูรณ์	หมู่ที่ 5
9. สำนักสงฆ์โนนกาหลงน้อย	ตั้งอยู่ที่ บ้านโนนกาหลงน้อย	หมู่ที่ 7
10. ที่พักสงฆ์โนนน้ำแซบ	ตั้งอยู่ที่ บ้านโนนกาหลงน้อย	หมู่ที่ 7
11. วัดโนนแท่นเทพนิมิต	ตั้งอยู่ที่ บ้านหาดใหม่พัฒนา	หมู่ที่ 9
12. สำนักสงฆ์วัดป่านาแคน	ตั้งอยู่ที่ บ้านนาแคนพัฒนา	หมู่ที่ 10
13. สำนักสงฆ์วัดป่าหนองขามใหญ่	ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองขามใหญ่	หมู่ที่ 6

7.2 ประเพณีและงานประจำปี

การกินตอง หมายถึง งานพิธีมงคลสมรสซึ่งมีความแตกต่างกับที่อื่นอยู่บ้างในส่วนปลีกย่อย โดยมักจะเรียกพิธีแต่งงานว่า “การกินตอง” ซึ่งหมายความในลักษณะผูกพันเกี่ยวตองฝ้ายหญิงฝ้ายชายจะเป็นตองซึ่งกันและกันเรียกว่า “พ่อตอง แม่ตอง”

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอีสานตั้งแต่โบราณสืบทอดต่อกันมา ที่มีวิถีชีวิตอยู่ในสังคมเกษตรกรรม ตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่แห้งแล้งกันดารนั้น ในความเชื่อต่อการดำเนินชีวิตที่มีความผาสุกและเจริญรุ่งเรืองเกิดขึ้นแก่ครอบครัวและบ้านเมืองก็ต้องมีการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ มีการเช่นสรวงบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย และร่วมทำบุญตามประเพณีทางพุทธศาสนาด้วยทุก ๆ เดือนในรอบปีนั้น มีการจัดงานบุญพื้นบ้านประเพณีพื้นเมืองกันเป็นประจำ จึงได้ถือเป็นประจำ 12 เดือนเรียกกันว่า ฮีตสิบสอง ถือกันว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาถึงปัจจุบัน

คติความเชื่อในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจต่อการดำรงชีวิตชาวอีสานจึงมีงานบุญพื้นบ้านมากมายจนได้ชื่อว่าเป็นภูมิภาคที่มีงานประเพณีพื้นบ้านมากที่สุดในประเทศ ฮีตสิบสองเดือนหรือประเพณีสิบสองเดือนนั้น ชาวอีสานร่วมกันประกอบพิธีนับแต่ต้นปี คือ

เดือนอ้าย หรือเดือนเจียง งานบุญเข้ากรรม ทำลานตีข้าว (ลานนวดข้าว) ทำปลาแดก (ทำปลาร้าไว้เป็นอาหาร) เกี่ยวข้าวในนา เล่นว่าว ชักว่าวสนุ นิมนต์พระสงฆ์เข้าประวาสรกรรม ตามประเพณีนั้นมีการทำบุญทางศาสนา ส่วนใหญ่จะกำหนดเวลา 9 วัน 9 คืน เพื่ออานิสงส์ทดแทนบุญคุณต่อบรรพบุรุษ ชาวบ้านเลี้ยงผีแถน ผีบรรพบุรุษ มีการเตรียมเก็บสะสมข้าวปลาอาหารไว้กินในยามแล้ง

เดือนยี่ งานบุญคุณลาน (บุญกุ่มข้าวใหญ่) ทำบุญที่วัด พระสงฆ์เทศน์เรื่องแม่โพสพ ทำพิธีปลงข้าวในลอม (เครื่องเช่นไหว้ในลอมข้าว 3 คืน) และฟาดข้าวในลาน ขนข้าวเปลือกขึ้นเล้า (ยุ้งฉาง) นับเป็นความเชื่อในการบำรุงขวัญและสิริมงคลทางเกษตรกรรม มีทั้งทำบุญที่วัดและบางครั้งทุกบุญที่ลานนวดข้าว เมื่อขนข้าวใส่ยุ้งแล้วมักไปทำบุญที่วัด

เดือนสาม บุญข้าวจี เป็นการแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษโดยการทำข้าวจี (ข้าวเหนียวปั้นเป็นก้อนสอดไส้น้ำตาลหรือน้ำอ้อยชุบไข่ปิ้งจนเหลือง) ทำบุญตักบาตรและนำไปถวายพระพร้อมอาหารคาวหวานอื่นๆ

เดือนสี่ บุญพระเวส (อ่านออกเสียงพระ-เวด) มีงานบุญพระเวส (ฟังเทศน์มหาชาติ) แห่งพระอุปัคตตั้งศาลเพียงตา ทำบุญแจกข้าวอุทิศให้ผู้ตาย ประเพณีเทศน์มหาชาติเหมือนกับประเพณีภาคอื่น ๆ ด้วยเป็นงานบุญทางพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติทำบุญถวายภัตตาหารแล้วตอนบ่ายฟังเทศน์ เรื่องเวสสันดรชาดก ตามประเพณีวัดติดต่อกัน 2-3 วันแล้วแต่กำหนดในช่วงที่จัดงานมีการแห่พระอุปัคตเพื่อขอให้บันดาลให้ฝนตกถูกต้องตามฤดูกาล

เดือนห้า บุญสงฆ์ หรือเทศกาลสงกรานต์ ชาวอีสานเรียกกันว่า สังขานต์ หรือบุญขึ้นปีใหม่ ตามประเพณีจัดงานสงกรานต์นั้น บางแห่งจัดกัน 3 วัน บางแห่ง 7 วัน แล้วแต่กำหนดมีการทำบุญถวายภัตตาหารคาวหวาน หรือถวายจันทน์เช้า-เพลตลอดเทศกาล ตอนบ่ายมีสงฆ์พระ รดน้ำผู้ใหญ่ผู้เฒ่าก่อเจดีย์ทราย บางหมู่บ้านจัดให้มีพิธีสงฆ์พระพุทธรูป 7 วัน แล้วกำหนดให้วันสุดท้ายเป็น “วันเนา” จึงถือเป็นวันสิ้นสุด จะมีถวายภัตตาหารเพล และรดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุ

เดือนหก บุญบั้งไฟ มีงานบุญบั้งไฟ (บุญขอฝน) โดยผู้ที่มีความรู้ในพิธีศาสนา เรียก “ข้าวจ้ำ” วันเพ็ญเดือนหก เกือบตลอดเดือนหกนี้ ชาวอีสานจัดงานบุญบั้งไฟ จัดวันใดแล้วแต่คณะกรรมการหมู่บ้าน กำหนดถือเป็นการทำบุญบูชาแถน (เทวดา) เพื่อขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลและความอุดมสมบูรณ์ของข้าวปลาอาหารในปีต่อไป

เดือนเจ็ด บุญช่าชะ มีพิธีเลี้ยงตาแยก ปู่ตา หลักบ้าน ก่อนเข้าฤดูทำงาน งานบุญเบิกบ้านเบิกเมือง งานเข้านาคเพื่อบวชนาค คติความเชื่อหลังจากหว่านข้าวกล้าดำนาเสร็จ มีการทำพิธีเช่นสรวงเจ้าที่นาเพื่อความเย็น สิริมงคลให้ข้าวกล้าในนางอกงาม บ้านที่กุลบุตรมีงานอุปสมบททดแทนบุญคุณบิดามารดาและเตรียมเข้ากรรมในพรรษา

เดือนแปด งานบุญเข้าพรรษา มีพิธีหล่อเทียนพรรษางานบุญเทศกาลเข้าพรรษา แต่ละหมู่บ้านช่วยกันหล่อเทียนพรรษา เพื่อให้พระสงฆ์ได้ใช้เทียนในเวลากลางคืนตลอดระยะเวลาเข้าพรรษา และ ประดับให้สวยงาม จัดชบวนแห่เพื่อนำไปถวายเป็นพุทธบูชา มีการทำบุญถวายภัตตาหาร เครื่องไทยทานและผ้าอาบน้ำฝน เพื่อพระสงฆ์จะได้นำไปใช้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา

เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน หรือ “ห่อข้าวน้อย” จัดงานวันแรม 14 ค่ำ เดือน 9 ซึ่งเป็นวันเดือนดับนับแต่เช้ามีด ประมาณ 03.00 น เป็นต้นไป ชาวบ้านจัดอาหารคาวหวานหมากพลูบุหรีใส่กระถงเล็ก ๆ นำไปวางไว้ตามลานบ้าน ใต้ต้นไม้ ข้างพระอุโบสถ เพื่อเป็นการให้ทานแก่เปรตหรือวิญญาณที่ตกทุกข์ได้ยาก ให้เจ้ากรรมนายเวรและเพื่อแสดงความกตัญญูตต่อผู้มีพระคุณที่ล่วงลับไปแล้ว ตอนสายมีการทำบุญที่วัด ฟังเทศน์เป็นอันสงส์

เดือนสิบ บุญข้าวสาก ข้าวสาก หรือข้าวสากกัณฑ์ จัดงานวันเพ็ญเดือน 10 นำสำหรับคาวหวานพร้อมกับข้าวสาก ไปทำบุญที่วัดถวายผ้าอาบน้ำฝนและเครื่องไทยทาน แต่ก่อนที่จะถวายนั้นจะทำสลากติดไว้ พระสงฆ์องค์ใดจับสลากได้ก็รับถวายเป็นอันสงส์ ตอนบ่ายฟังเทศน์เป็นอันสงส์

เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา มีพิธีถวายผ้าห่มหนาวในวันเพ็ญ มีงานบุญตักบาตร พิธีลอยเฮือไฟ (ไหลเรือไฟ) เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา มีทั้งงานบุญกุศลและสนุกสนานรื่นเริง

เดือนสิบสอง บุญกฐิน ทำบุญข้าวเม่าพิธีถวายกฐินเมื่อถึงวันเพ็ญจัดทำข้าวเม่า (ข้าวใหม่) นำไปถวายพระ พร้อมสำหรับคาวหวานขึ้นตอนบ่ายฟังเทศน์เป็นอันสงส์จัดพิธีทอดกฐินตามวัดที่จองกฐินไว้

งานบุญในอีตสิบสองนั้น ตามหมู่บ้านที่เคร่งประเพณียังคงจัดกันอย่างครบถ้วนบางแห่งจัดเฉพาะงานบุญใหญ่ๆ ตามแต่คณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกันจัด บางแห่งเป็นงานใหญ่ประจำปี งานบุญแห่เทียนพรรษา ชาวจังหวัดอุบลราชธานี จัดเป็นงานใหญ่ทุกปี งานลอยเฮือไฟ ชาวจังหวัดนครพนมจัดเป็นงานใหญ่ประจำ และงานแห่ปราสาทผึ้งชาวเมืองสกลนคร จัดเป็นงานใหญ่ประจำ เป็นต้น ปัจจุบันนี้มีการฟื้นฟูการจัดงาน อีตสิบสอง เป็นงานใหญ่ๆ เพื่อการอนุรักษ์สืบมรดกทางวัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวสู่จังหวัดด้วย

7.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

ประชาชนตำบลบ้านแมต ได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ในการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์คือการถนอมอาหารโดยการนำปลามาทำปลาร้าปลาส้ม และสามารถพัฒนาเป็นสินค้าประจำท้องถิ่นได้ สำหรับภาษาถิ่นที่ใช้ในการสื่อสาร คือ ภาษาอีสาน

7.4 สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกของตำบลบ้านแมต คือ ปลาร้าและปลาส้ม

8. ทรัพยากรธรรมชาติ

ที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ใช้ร่วมกัน

1. ที่สาธารณประโยชน์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 1	เนื้อที่ประมาณ - ไร่	1 งาน 33 ตารางวา
2. สระน้ำหมู่บ้านสาธารณประโยชน์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 1	เนื้อที่ประมาณ 7 ไร่	3 งาน 55 ตารางวา
3. ศาลาประชาคมใหม่สาธารณประโยชน์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 1	เนื้อที่ประมาณ - ไร่	2 งาน 88 ตารางวา
4. ศาลากลางบ้านสาธารณประโยชน์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 2	เนื้อที่ประมาณ - ไร่	3 งาน 32 ตารางวา
5. ดอนป่าช้า	ตั้งอยู่หมู่ที่ 3	เนื้อที่ประมาณ 27 ไร่	- งาน 15 ตารางวา
6. หนองปู่ตาเก่า	ตั้งอยู่หมู่ที่ 3	เนื้อที่ประมาณ 1 ไร่	- งาน 43 ตารางวา
7. หนองปู่ตาใหม่สาธารณประโยชน์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 3	เนื้อที่ประมาณ 1 ไร่	2 งาน 24 ตารางวา
8. ศาลากลางบ้านสาธารณประโยชน์ (หนองโดน)	ตั้งอยู่หมู่ที่ 3	เนื้อที่ประมาณ - ไร่	1 งาน 63 ตารางวา
9. ศาลาประชาคมสาธารณประโยชน์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 4	เนื้อที่ประมาณ - ไร่	- งาน 93 ตารางวา
10. หนองชาติสาธารณประโยชน์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 5	เนื้อที่ประมาณ - ไร่	3 งาน - ตารางวา
11. ที่สงวนสาธารณประโยชน์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 7	เนื้อที่ประมาณ 12 ไร่	- งาน 80 ตารางวา
12. ที่สงวนสาธารณประโยชน์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 7	เนื้อที่ประมาณ 69 ไร่	3 งาน 75 ตารางวา
13. ที่ป่าช้าสาธารณประโยชน์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 7	เนื้อที่ประมาณ 18 ไร่	2 งาน 65 ตารางวา
14. หนองลิม	ตั้งอยู่หมู่ที่ 10	เนื้อที่ประมาณ - ไร่	1 งาน 90 ตารางวา